

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

20.3.2022

Muhoksen kunta
Kirjaamo
PL 39
91501 MUHOS

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Muhoksen Kirkkosaaren asemakaavamuutokseen

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (PPLY) on tutustunut Muhoksen Kirkkosaaren asemakaavamuutosta koskevaan aineistoon.

Siitä käy ilmi, että kaavamuutosta koskevalle alueelle tehty luontoselvitys on linnustaselvityksen osalta puutteellinen. Jostain syystä linnustaselvitystä ei ole tehty lainkaan viimeisimmässä, Rambollin tekemässä vuoden 2021 luontoselvityksessä. Kaavamuutoksen linnustaselvitys nojaa kahteen elementtiin, vuonna 2015 tehtyyn Muhoksen keskustan osayleiskaavan luontoselvitykseen ja lajitietokeskuksesta haettuun aineistoon.

Vuonna 2015 tehty luontoselvitys (s. 18) kertoo seuraavaa:

"Kirkkosaaren kartoitusteho jäi ajanpuutteen vuoksi niin alhaiseksi, ettei kattavia tuloksia voi raportoida. Lajisto vaikutti saaren keskiosissa yleiseltä kangasmetsän lajistolta. Saaren lehtomaisemmissa osissa lajisto oli vaateliaampaa lehtimetsän lajistoa ja kahdella rannalla havaittiin varoiteleva rantasipi..."

Lajitietokeskuksen aineistosta todetaan kaavaselostuksessa (s. 9):

"Lajitietokeskuksen laji.fi -aineiston (haettu 15.4.2021) mukaan suunnittelualueella on havaittu silmälläpidettävistä/vaarantuneista lintulajeista isokoskelo, turkinkyhky, västäräkki, haarapääsky, järripeippo, pyy ja punajalkaviklo. Havainnot on tehty vuosina 2007–2010."

Toteamme näiden tietojen pohjalta, että hankkeen luontoselvitys on toteutettu puutteellisesti linnustaselvityksen osalta.

Vuoden 2015 luontoselvityksen puutteet ovat mainittuna tekstissä: kartoitusteho on ollut ajanpuutteen vuoksi alhainen. Selvitys on tehty seitsemän vuotta sitten, jolloin sen tarjoama tieto ei ole enää ajankohtaista. Tekstistä ei myöskään käy ilmi, minä ajankohtana kyseinen selvitys on tehty.

Ilmeisesti selvityksen puutteellisuuden vuoksi tietopohjaa on yritetty parantaa Lajitietokeskuksen

havainnoilla, mutta niitä koskevat samat ongelmat. Satunnaiset havainnot antavat hyvin pintapuolisen kuvan linnustosta, aineisto on vanhaa eikä siitä käy ilmi, miltä ajankohdalta havainnot ovat.

Toteamme, että tiedonhankintamenetelmät eivät ole riittäviä tuottamaan luotettavaa näkemystä Kirkkosaaren pesimälinnustosta. Vuoden 2015 maastokäynti on jäänyt tekijänsäkin mukaan puutteelliseksi ajanpuutteen vuoksi ja vuoden 2021 selvityksestä linnustaselvitys puuttuu kokonaan. Satunnaiset havainnot tietokannoista eivät riitä täydentämään tätä aineistoa.

Kritisoimme myös sitä, että aineistona käytetään näin vanhoja havaintoja - tuoreimmatkin tiedot ovat 12 vuotta vanhoja. Linnusto ja sen pesimäpaikat muuttuvat nopeasti eikä yli 7-12 vuotta vanhalla aineistolla saada kunnon käsitystä alueen nykyisestä linnustosta.

Muhoksen keskustan osayleiskaavan luontoselvityksessä ei tekijältä saadun tiedon mukaan ollut inventoitu Kirkkosaaren linnustoa. Huomautamme myös, että jos selvityksen tekijä toteaa tekstissään, ettei kattavia tuloksia voi raportoida, niin silloin ei voi tehdä mitään luotettavia johtopäätöksiä alueen linnustosta.

Luontoselvityksessä on taulukko (s. 18), jossa kuvataan lintujen parimääriä eri selvitysalueilla. Jostain syystä myös kartoittamatta jäänyt Kirkkosaari on mukana. Kirkkosaaren taulukkoon nostamisesta saa kuvan, että ikään kuin Kirkkosaaren lintujen parimäärät olisivat vertailtavissa muiden kohteiden kanssa. Taulukossa esitetty parimäärä alle 200 paria/km² ei millään vastaa todellisuutta, koska siitä puuttuu useita alueen pesimälajeja.

Vuoden 2015 luontoselvityksen lopussa on jostain syystä julkaistu Kirkkosaaren osalta lintulajiluettelo (LIITE 3, s. 41). Jos kattavia tuloksia ei kohteesta voi raportoida, vajavaisten tietojen julkaisu voi antaa virheellisen kuvan, että kyseessä olisi jotenkin kattava alueen lajiluettelo. Taulukkoon olisi pitänyt liittää huomautus, jossa todetaan, mitkä alueista on jäänyt maastossa kartoittamatta. Aiemmin todetun perusteella alue pitää tutkia uudestaan, linnustonselvitysten virallisten ohjeiden mukaisesti. Lajiluettelosta puuttui Kirkkosaaresta monia kaava-alueen metsissä pesiviä lajeja. BirdLifen Tiira-havaintopalvelun mukaan kaava-alueella (pois lukien hautausmaa) on tehty pesintään viittaavia havaintoja mm. seuraavista lintuselvityksestä puuttuvista lajeista vv. 2020-2021 mm. palokärki, mustapääkerttu, lehtokerttu, tikli ja erittäin uhanalainen hömötiainen. Talviaikaisia havaintoja alueelta on myös valkoselkätikasta, harmaapäätikasta ja helmipöllöstä vv. 2018-2020.

Näin ollen PPLY lausuu, että nykyistä asemakaavamuutosta ei tule hyväksyä, ennen kuin alueelta on tehty luotettava linnustonselvitys maastokäynteineen. Pesimälinnustonselvitys on tehtävä Kirkkosaaren kaltaisessa maastossa kartoituslaskentana vähintään kaksi kertaa, ensimmäinen laskenta toukokuussa mahdollisten aikaisten pesijöiden, kuten hömötiainen havaitsemiseksi, ja toinen kesäkuussa. Helmipöllön reviirin ja pesäpaikan sijainnin selvittämiseksi alueelle pitäisi tehdä maastokäynti myös pöllöjen soidinaikaan maaliskuuhuhikuussa.

Seija Rannikko

Petri Haapala

PPLY:n puheenjohtaja

PPLY:n suojelutoimikunnan puheenjohtaja